

LIETUVOS ŪKININKŲ SĄJUNGA

LR Vyriausybė
Ministrei Pirmininkei I. Šimonytei

2024-01-03 Nr. 24-01/001

LR finansų ministerijai

Kopija:

Lietuvos Respublikos
Prezidentui JE G. Nausėdai

LR Seimo Kaimo reikalų komitetui

LR žemės ūkio ministerijai

LR aplinkos ministerijai

DĖL VYRIAUSYBĖS IŠVADOS DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos ūkininkų sąjunga susipažino su Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, vykdančios Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Vyriausybės kanclerio 2023 m. lapkričio 16 d. rezoliucija Nr. 5K-23/17105, parengtu ir pateiktu išvadoms gauti TAIS sistemoje (projekto Nr. 23-18849) Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. IX-569 1, 2, 3, 27, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 53, 58¹, 59 straipsnių, II skyriaus penktojo skirsnio pakeitimo, Įstatymo papildymo nauju 3 priedu ir 40 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo Nr. XIV-1933 9 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-3164“ projektu (toliau – Nutarimo projektas).

Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. IX-569 1, 2, 3, 27, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 53, 58¹, 59 straipsnių, II skyriaus penktojo skirsnio pakeitimo, Įstatymo papildymo nauju 3 priedu ir 40 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo Nr. XIV-1933 9 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu Nr. XIVP-3164 (toliau – Įstatymo projektas) siūloma nuo 2024 m. sausio 1 d. nustatyti lengvatinį 13,94 euro už toną akcizų tarifą naftos dujoms ir dujiniams angliavandeniliams, išpilstytiems į buitinius dujų balionus, taip pat neišpilstytoms naftos dujoms ir dujiniams angliavandeniliams, skirtiems buitinėms reikmėms (aiškinamajame rašte nurodyta, kad tokia lengvata būtų taikoma ir verslo vartotojams). Įstatymo projektu taip pat siūloma metams atidėti naftos dujoms ir dujiniams angliavandeniliams nustatytos anglies dioksido (toliau – CO₂) dedamosios taikymą, kartu jiems nustatant mažesnius CO₂ dedamosios dydžius 2026–2030 metais.

Pritariame dėl lengvatinio 13,94 Euro už toną akcizų tarifo naftos dujoms ir dujų angliavandeniams. Siūlome išlaikyti šią lengvatą ne tik buitiniams vartotojams, bet ir žemės ūkio

gamybai bei maisto pramonei. Toks sprendimas padėtų išlaikyti stabilesnes maisto gamybos sąnaudas ir tuo pačiu stabilesnes maisto kainas parduotuvių lentynose.

Labai svarbu išlaikyti vienodas konkurencines sąlygas ES bendroje rinkoje. Mūsų žiniomis, Lietuva išsiskiria itin dideliu akcizu suskystintų naftos dujų (toliau – SND) tarpe kaimyninių šalių, o tai mažina Lietuvos gamintojų galimybes lygiaverčiai konkuruoti. Be to, konkurencinės sąlygos labai skirsis tarp Lietuvos gamintojų, kurie turi galimybę naudoti suskystintų gamtinių dujų (toliau – SGD), kaip alternatyvą SND ir tų, kurie tokios galimybės neturi.

Deja, bet gamtinių dujų tinklas nėra tiek išplėtotas, kad būtų įmanoma rinktis pigesnę ir draugiškesnę aplinkai alternatyvą nei SND. Atsivežti transportu transportuojamas SGD ir jas naudoti gamyboje pakeičiant SND dažnu atveju yra nepamatuotai didelė investicija į naujų saugojimo rezervuarų įrengimą arba tai visiškai nėra įmanoma techniškai. Ypač tai aktualu, kai gamyba yra sezoninė ir dujų sunaudojimas būna didelis tik momentinis, tačiau yra nepastovus. Nemaža dalis ūkininkų pasinaudojo galimybe grūdų džiovykloms ir kitoms reikmėms naudoti SND, kaip žymiai švaresnio kuro krosniniui kurui alternatyva. Kitų kuro rūšių ar elektros naudoti esamuose įrenginiuose nėra techninių galimybių, todėl akcizo pakėlimas SND neturės jokio teigiamo aplinkosauginio efekto. Tačiau ūkininkams tai pareikalaus papildomų išlaidų arba didžiulių investicijų iš esmės keičiant įrenginius. Tam vėl bus siūlomi įvairūs fondai, kurių lėšų naudojimas ne visada turi teigiamą pokytį ilgalaikėje perspektyvoje, kai įsisavinus lėšas politikai sugalvoja savo pasiūlymais kardinaliai keisti kryptį taip niekais paversdami dideles investicijas.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje yra įrašytas siekis mažinti atskirtį tarp miesto ir kaimo. Didelė dalis miesto gyventojų gali naudotis PVM lengvata šildymui arba naudoti mieste plačiai išplėtotu gamtinių dujų tinklu, ko neturėjo daugelis kaimų ir miestelių gyventojų. Didelė dalis jų investavo į šildymo SND įrenginių įrengimą, nes tai buvo gera alternatyva iki tol vyravusiam šildymo būdui anglimis, mazutu ar dyzeliniu krosniniu kuru. Sprendimas įvesti tokį aukštą akcizo tarifą ženkliai padidins jų vartotojų išlaidas, kas dar labiau padidins atskirtį tarp tų, kurie turi daugiau galimybių rinktis alternatyvius šildymo variantus ir tų, kurie pasirinkimo neturi, t.y. tarp miesto ir kaimo.

Todėl dar kartą apibendrinant pabrėžiame, jog pritariame ir laikome tikrai reikalingu pasiūlymu nuo 2024 m. sausio 1 d. taikyti lengvatinį 13,94 Euro už toną akcizų tarifo naftos dujoms ir dujų angliavandeniams sprendimą. Raginame išlaikyti šią lengvatą ne tik buitiniams vartotojams, bet ir žemės ūkio gamybai bei maisto pramonei, ko pasekoje išloštų visa Lietuvos visuomenė. Taip pat pritariame Įstatymo projekte siūlymui metams atidėti naftos dujoms ir dujiniam angliavandeniliams nustatytos anglies dioksido (toliau – CO₂) dedamosios taikymą, kartu jiems nustatant mažesnius CO₂ dedamosios dydžius 2026–2030 metais.

Pirmininkas

Raimundas Juknevičius

Eglė Mačytė, tel. 8687 83457